

EURORAI

Europos regioninių audito institucijų organizacija

Nepriklausomų regioninių viešojo sektoriaus audito institucijų gairės,
patvirtintos EURORAI valdymo komiteto jo susirinkime, įvykusiame 2016 m. kovo 11 d. Lince

Preambulė

Atsižvelgiant į tai, kad

- tinkamas, ekonomiškai, veiksmingas ir efektyvus viešųjų lėšų naudojimas yra būtinas tinkamam viešųjų finansų tvarkymui ir atsakingų subjektų priimtų sprendimų pagrįstumui;
- siekiant šio tikslo būtina, kad regionai turėtų viešąsias audito institucijas, kurios būtų apsaugotos nuo išorės įtakos ir kurių funkcinė, finansinė ir organizacinė nepriklausomybė ir jų narių asmeninė nepriklausomybė būtų garantuojama įstatymų;
- demokratija ir įstatymų viršenybė yra būtinos sąlygos nepriklausomoms regioninėms audito institucijoms (RAI), kurios yra neatsiejama reguliavimo sistemos dalis;
- RAI yra viešosios institucijos, kurios vaidina pagrindinį vaidmenį korupcijos prevencijoje ir yra vienu iš regionų ir valstybės vientisumo sistemos ramsčių, veikiančios kaip viešojo intereso sergėtojos finansinio vientisumo ir praneštos informacijos patikimumo reikaluose;
- stipri, veiksminga ir nepriklausoma viešojo sektoriaus finansų kontrolė užtikrina gerą finansinį valdymą, tinkamą administracinių veiklų vykdymą ir regioninių viešųjų institucijų bei visos visuomenės informavimą skelbiant objektyvias ataskaitas, išvadas, rekomendacijas ir kitus aktualius informacinius dokumentus;
- RAI skatina gerą viešųjų finansų valdymą, skaidrumą ir tvarumą ir yra pavyzdinės institucijos dėl vertybių ir naudos, kurias jos teikia visuomenei.
- turėtų būti akcentuojami subsidiarumo ir proporcingumo principai bei regioninių, viešų ir nepriklausomų institucijų, vykdančių stiprų ir veiksmingą viešą auditą vietoje, privalumai ir taip stiprinamos bendros RAI pozicijos bei pabrėžiamas jų svarbumas;
- dėl skirtingų įstatymų ir tradicijų Europoje yra keletas RAI rūšių, įskaitant instituciją su teismine funkcija, kolegialią struktūrą be teisminės funkcijos ir valstybės kontrolę, nepriklausomą nuo vyriausybės, kuriai vadovauja prezidentas;
- RAI siekia laikytis vieningos nuomonės, koordinuoti savo veiklas ir bendradarbiauti vienos su kitomis ir su savivaldybių, šalies ir viršvalstybinėmis institucijomis bei kitomis organizacijomis tuo pačiu išlaikydamos savo ypatingą nepriklausomybę.
- RAI siekia laikytis žemiau išdėstytų principų tokiu būdu, kuris būtų suderinamas su jų nacionaline institucine struktūra;

Europos regioninių išorės viešųjų finansų audito institucijų organizacijos (EURORAI) valdymo komitetas nusprendžia:

patvirtinti ir paskelbti šiuos principus, kurie laikomi puikiai tinkančiais RAI, pavadinimu „Nepriklausomų regioninių viešojo sektoriaus audito institucijų gairės“.

I. Regioninio viešojo sektoriaus audito tikslas ir rūšys

1 principas

Regioninio viešojo sektoriaus audito tikslas

Regioninio viešojo sektoriaus audito tikslas yra užtikrinti tinkamą, ekonomišką, veiksmingą ir efektyvų visų viešųjų išteklių naudojimą, teisėtumo principo atitikimą bei tvaraus finansinio valdymo sukūrimą piliečių naudai. Todėl regioninis viešojo sektoriaus auditas skatina tinkamą administracinių veiklų vykdymą, padeda gerinti viešųjų paslaugų teikimą ir užkirsti kelią finansinio valdymo teisėtumo, ekonomiškumo, veiksmingumo ir efektyvumo principų pažeidimams. Taip pat jis skatina rizikų nustatymą, praneša apie struktūrinį deficitą, suteikia galimybes atlikti korekcinius veiksmus ir praneša aktualią informaciją valdžios institucijoms ir visuomenei. Tokiu būdu RAI stiprina gerą valdymą, skaidrumą, tvarų visuomenės vystymąsi ir prisideda prie korupcijos prevencijos.

2 principas

Subsidiarumas ir proporcingumas

RAI turi tam tikrą auditavimo regioniniu ir / ar savivaldybių lygmeniu patirtį. Todėl pagal visuotinai priimtą ir taikomą subsidiarumo principą šiuos auditus turėtų vykdyti RAI, išskyrus pateisinamus išskirtinius atvejus. Jos veikia vietiniu lygmeniu ir gali atlikti auditus greitai ir lanksčiai. Organizacijų, kurių atžvilgiu jos vykdo savo auditavimo įgaliojimus, regioninis artumas leidžia joms greitai priėti prie reikalingos informacijos ir laiku parengti ataskaitas, išvadas, rekomendacijas ir kitus aktualius dokumentus, kurie pateikiami laiku, kad būtų galima imtis tinkamų priemonių ar net atitaisyti situacijas, kai to reikia.

Kadangi RAI yra arti audituojamų organizacijų, jų atliekami auditai prisideda prie ekonomiško, veiksmingo ir efektyvaus audito išteklių naudojimo ir suteikia didesnę naudą piliečiams.

3 principas

Išorės ir vidaus auditas

Išorės audito paslaugos nėra institucijų, kurios turi būti audituojamos, dalis, kadangi audituojamose organizacijose yra atliekamos vidaus audito paslaugos. RAI vykdo išorės audito paslaugos. Kaip tokios jos analizuoja vidaus audito atlikimą, bet taip pat gali bendradarbiauti su vidaus audito skyriais ir atsižvelgti į jų išvadas.

4 principas

Finansinis auditas, atitikties auditas ir veiklos auditas

Priklausomai nuo atvejo, kiekviena RAI sprendžia, kokios rūšies auditas arba jų derinys yra tinkamiausias.

Yra trys pagrindinės viešojo sektoriaus audito rūšys:

Finansinis auditas analizuoja, ar subjekto finansinė informacija yra pateikta pagal galiojančią finansinės atskaitomybės ir reguliavimo sistemą.

Atitikties auditas nagrinėja, ar konkretus subjekto klausimas atitinka teises ir reguliavimo nuostatas bei kitas taisykles, kurios reglamentuoja audituojamąjį subjektą.

Veiklos audito metu dėmesys sutelkiamas į tai, ar audituojamojo subjekto programose, funkcijose, veikloje ir organizacinėje bei administracinėje sistemoje laikomasi ekonomiškumo, veiksmingumo ir efektyvumo principų.

II. Nepriklausomybė

5 principas

Tinkama teisinė sistema, taikoma RAI egzistavimui, įgaliojimams ir nepriklausomybei

RAI egzistavimas, įgaliojimai ir nepriklausomybė užtikrinama konstitucinėmis nuostatomis ir konstitucinių vertybių principais, smulkesnė informacija gali būti nustatoma kituose teisės aktuose.

Tai apima teisinę apsaugą nuo išorės, konkrečiai audituojamųjų organizacijų, valdžios institucijų regioniniu ar vietiniu lygmeniu ir kitų institucijų šalies lygmeniu, kišimosi į reikalus, kurie yra susiję su RAI funkcine, finansine ir organizacine nepriklausomybe, taip pat su asmenine jų narių nepriklausomybe, kaip aprašyta čia išdėstytuose principuose.

Nepriklausomybė yra RAI patikimumo pagrindas.

6 principas

RAI (sprendimus priimančių kolegialių organų) vadovų ir narių nepriklausomybė, įskaitant kadencijos saugumą ir teisinę apsaugą

RAI (sprendimus priimančių kolegialių organų) vadovų ir narių skyrimą, skyrimą iš naujo, įdarbinimą, nušalinimą ir išėjimą iš darbo reglamentuoja įstatymai, taip užtikrinant jų nepriklausomybę nuo vykdančiosios valdžios ir kitų subjektų.

RAI vadovai ir nariai:

- skiriami pakankamai ilgam ir fiksuotam terminui; ir
- yra saugomi nuo persekiojimo dėl bet kokio veiksmo, buvusio ar dabartinio, kylančio iš tinkamo jų pareigų vykdymo, kaip gali būti.

Audito darbuotojai neturi būti veikiami ar priklausomi nuo audituojamųjų organizacijų ar trečiųjų šalių.

7 principas

Pakankamai platus įgaliojimas ir visiška veiksmų laisvė audito objekto, klausimų, sąvokos, laiko ir metodų atžvilgiu vykdant RAI funkcijas

Visas viešąsias lėšas ir finansines operacijas turi audituoti RAI.

RAI turi būti įgaliota įstatymų vykdyti auditą regioniniu ir / ar vietiniu lygmeniu:

- kaip gavėjas, nepriklausomai nuo jo teisinio pobūdžio, naudoja viešąsias lėšas, išteklius, prekes ir turtą;

- vyriausybei ar viešiesiems subjektams priklausančių pajamų surinkimą;
- vyriausybės ar viešųjų subjektų apskaitos teisėtumą ir taisyklingumą;
- finansinio valdymo ir atskaitomybės kokybę;
- vyriausybės ar viešųjų subjektų veiklų ekonomiškumą, veiksmingumą ir efektyvumą;
- valdžios institucijų viešiesiems kontraktams ir viešiesiems darbams išleidžiamų lėšų naudojimą;
- kaip privatinės teisės reglamentuojamos organizacijos naudoja viešąsias lėšas, išteklius, prekes ar turta, kai valdžios institucija dalyvauja jose – ypač turėdama tiesiogiai ar netiesiogiai balsų daugumą – ar, jei ji turi kontroliuojamąją įtaką;
- kaip gavėjas, nepriklausomai nuo jo teisinio pobūdžio, naudoja subsidijas, suteiktas iš viešųjų lėšų (atskirais atvejais, kai subsidija ypač didelė, pats arba subsidijuojamos institucijos kapitalo ir pajamų atžvilgiu – auditas gali būti, jei reikia, pratęsiamas, kad apimtų visą subsidijuojamos organizacijos finansinį valdymą).

Išskyrus atvejus, kai įstatymai konkrečiai reikalauja, RAI neaudituoja ar nevertina vyriausybinių ir viešųjų subjektų politikos, bet apsiriboja politikos įgyvendinimo auditu. Tai netrukdo konsultacijoms tarp RAI ir audituojamųjų subjektų dėl audito rezultatų ir geriausių būdų, kaip įgyvendinti korekcinis veiksmus.

Besilaikydamos įstatymų leidžiamosios valdžios jų atžvilgiu priimtų įstatymų, RAI yra nepriklausomos nuo įstatymų leidžiamųjų organų, net jei jie veikia kaip parlamento atstovai, ir vyriausybės ar kitų subjektų kišimosi į:

- audito objektų ir klausimų parinkimą; tačiau RAI gali priimti, savo nuožiūra, konkrečius parlamento ar vyriausybės prašymus dėl tyrimų ar auditų;
- jų auditų planavimą, programavimą, laiko nustatymą, vykdymą, atskaitomybę ir tolesnį veikimą;
- jų darbuotojų ir pareigų organizavimą ir valdymą;
- jų sprendimų vykdymą, kai sankcijų taikymas yra jų įgaliojimo dalis.

RAI gali pateikti, savo nuožiūra arba kai to reikalauja teisės aktai, savo profesines žinias parlamentui, vyriausybei ir administracijai ekspertų išvadų forma, įskaitant komentarus dėl įstatymų projektų, finansinių taisyklių ir stambių projektų.

Tokios ekspertų išvados, sutikimai ar konsultacijos neturi būti laikomos RAI viešosios politikos sprendimų patvirtinimu ar nepatvirtinimu ir nesukelia ar nemanoma, kad ateityje sukels, interesų konflikto politikos įgyvendinimo audito metu.

Taisyklės dėl viešojo sektoriaus apskaitos procedūrų turėtų būti priimtoms tik po susitarimo ar konsultacijos su RAI pagal atitinkamus šalies įstatymus.

8 principas

Neribota prieiga prie dokumentų, įrašų, elektroninių duomenų ir panašios informacijos

RAI turėtų turėti adekvačias teises gauti laiku, neribotą, tiesioginę ir laisvą prieigą prie visų dokumentų, įrašų ir kitos informacijos, kuri jų manymu reikalinga jų funkcijų vykdymui. Tai apima rašytinius ir žodinius paklausimus, elektroninius duomenis ir patekimą į subjekto, kuris turi būti audituojamas, patalpas.

9 principas

Atskaitomybė

RAI turi teisę priimti sprendimą dėl audito ataskaitų turinio. Ypač, jos gali laisvai reikšti pastebėjimus ir rekomendacijas savo audito ataskaitose, tinkamai atsižvelgdamos į audituojamojo subjekto nuomonę. Teisės aktai numato minimalius audito atskaitomybės reikalavimus ir, kur tinkama, specifinius klausimus, dėl kurių turi būti pateikta oficiali audito išvada arba pažymėjimas.

RAI neribojamos pateikiant savo audito darbo rezultatus. Jos gali nuspręsti, kada pateikti savo ataskaitas, išskyrus atvejus, kai konkrečius atskaitomybės reikalavimus nustato įstatymai. Jos turėtų pateikti ataskaitas apie savo darbo rezultatus bent kartą per metus ir paskelbti šias ataskaitas viešai.

Priklausomai nuo galiojančių teisės aktų, RAI pagal skelbti ir platinti savo ataskaitas, kai jos buvo oficialiai pateiktos ar pristatytos atitinkamam subjektui.

Skelbdamos ir platindamos ataskaitas, jei reikia, RAI tinkamai atsižvelgia į prekybos ar verslo paslaptis ar kitą teisiškai ribojamą informaciją, pateiktą ataskaitose.

Faktai ir jų įvertinimas ataskaitose pateikiami objektyviai, aiškiai ir iš esmės. Formulotės turi būti tikslios ir lengvai suprantamos.

10 principas

Tolesnės veiklos mechanizmų dėl RAI rekomendacijų buvimas

RAI pateikia savo ataskaitas įstatymų leidžiamajai arba kitai atitinkamai institucijai, audituojamojo subjekto valdymo organui ir kitiems adresatams, kaip nurodyta įstatyme, kad jie peržiūrėtų ir vykdytų tolesnius veiksmus pagal konkrečių korekcinį veiksmų rekomendacijas. Audituojamoji organizacija pakomentuoja išvadas ir rekomendaciją per atitinkamą laikotarpį ir praneša RAI, kaip tinkama, apie priemones, kurių buvo imtasi.

RAI turi vidinius tolesnio veikimo procesus, kurie užtikrina, kad audituojamieji subjektai tinkamai ir laiku išnagrinėja tiek RAI pastebėjimus ir rekomendacijas, tiek tas, kurias pateikė audituojamąjį subjektą valdantis organas ar parlamentas.

RAI gali pateikti tolesnio veikimo ataskaitas audituojamojo subjekto valdymo organui ir parlamentui, kaip tinka, svarstymui ir veiksams.

11 principas

Tinkamų žmogiškųjų, medžiagų ir piniginių išteklių turėjimas

Įstatymų leidžiamoji institucija atsako už tai, kad RAI turėtų reikalingus ir pagrįstus žmogiškuosius, medžiagų ir piniginius išteklius savo įgaliojimų vykdymui. Ypač, tai apima galimybę samdyti aukštesnės nei vidutinė

kvalifikacijos darbuotojus, siūlyti jiems reguliary mokymąsi ir mokymus ir atitinkamai atlyginti jiems pagal jų pareigas ir atsakomybes. Vykdančioji institucija nekontroliuoja ir negali tiesiogiai priėti prie šių išteklių.

RAI turi teisę kreiptis tiesiai į įstatymų leidžiamąjį organą, jei suteiktų išteklių nepakanka jų užduotims atlikti.

Jeį audito darbuotojai neturi specialių įgūdžių, RAI gali pasitelkti išorės ekspertus, kiek tai reikalinga.

12 principas

Finansinė ir administracinė autonomija

RAI valdo savo biudžetus autonomiškai ir tinkamai juos skirsto. Jos gali laisvai elgtis valdydamos savo žmogiškuosius išteklius ir organizuodamos vidines struktūras bei procedūras.

Išskyrus atvejus, kai konkrečiai reikalaujama kitaip, bet kokius RAI sąskaitų auditus atlieka parlamentas.

III. Bendrieji principai

13 principas

Standartai ir kokybės kontrolė

RAI turėtų laikytis atitinkamų profesinių, audito ir atskaitomybės standartų. Šiuo atžvilgiu RAI turėtų parengti atitinkamas kokybės kontrolės procedūras.

Tuo pat metu jos nustato standartus su jų pritaikymo ir inovacinėmis galimybėmis.

Taip pat tai turėtų apimti etikos kodeksą, kuris reikalauja, kad visi RAI nariai ir darbuotojai laikytųsi moralinio vientisumo, patikimumo, konfidencialumo, nešališkumo, neutralumo principų.

RAI ir jų darbuotojai turėtų elgtis kaip pasitikėjimo, sąžiningumo ir vientisumo pavyzdys. Tai apima gerą RAI nuosavų lėšų tvarkymą.

RAI turėtų vykdyti savanoriškus savęs įvertinimus arba tarpusavio vertinimus.

14 principas

Interesų konflikto prevencija

RAI neturėtų jokia būdu dalyvauti ar būti pastebėtos dalyvaujant organizacijų, kurias jos audituoja, valdyme.

RAI turi užtikrinti, kad jų darbuotojai neužmezga pernelyg artimų santykių su jų audituojamais subjektais, kad jos išliktų ir būtų objektyvios. Tai reiškia ir jokio finansinio ar kito intereso, tiesiogiai ar netiesiogiai, neturėjimo audituojamoje organizacijoje.

15 principas

Dalijimasis žiniomis ir patirtimi

RAI dalijasi žiniomis, patirtimi ir idėjomis šalies, tarptautiniu ir viršvalstybiniu lygmeniu, kaip naudinga priemone plėsti įgūdžius, kelti kvalifikaciją ir suderinti standartus siekiant optimizuoti savo užduočių įvykdymą.